

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE

A R R E S T

Nr. 144.597 van 19 mei 2005

A. 81.626/XIII-985

In zake: **het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Brussel,**

tegen:

het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,
vertegenwoordigd door zijn Regering,

dat woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Marc UYTENDAELE, advocaat,
Bronstraat 68
1060 Brussel.

DE RAAD VAN STATE, XIIIe KAMER,

Gezien het op 18 december 1998 ingediende verzoekschrift, waarbij het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Brussel de nietigverklaring vordert van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 17 september 1998 tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het domein Latour de Frein te Ukkel, wegens de wetenschappelijke en esthetische waarde ervan;

Gezien de regelmatig uitgewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag van de heer QUINTIN, eerste auditeur-afdelingshoofd bij de Raad van State, opgemaakt op grond van artikel 12 van de algemene procedureregeling;

Gelet op de beschikking van 7 december 2004, waarbij de neerlegging van het dossier en het verslag ter griffie wordt gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan de partijen, gezien het verzoek tot voortzetting van de procedure, ingediend door de verzoekende partij en gezien de brief van 14 februari 2005, die als laatste memorie van de verwerende partij geldt;

Gelet op de beschikking van 18 maart 2005, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 14 april 2005;

Gehoord het verslag van Mevr. GUFFENS, staatsraad;

Gehoord de opmerkingen van Mevr. S. MOENS DE HASE, bestuurssecretaris, die voor de verzoekende partij verschijnt, en van Mr. V. RIGODANZO, loco Mr. M. UYTTENDAELE, advocaat, die voor de verwerende partij verschijnt;

Gehoord het eensluidend advies van de heer QUINTIN, eerste auditeur-afdelingshoofd;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de volgende feiten dienstig zijn voor het onderzoek van het beroep:

1. Het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Brussel verklaart eigenaar te zijn van het domein Latour de Frein te Ukkel, namelijk de percelen gelegen tussen de Godshuizenlaan, de Engelandstraat en de Woudweg, kadastraal bekend sectie F, nr. 356v5, 356w5 en 356b5, met een oppervlakte van 8 ha 47 a.

Een deel van het domein is in erfpacht gegeven aan de ambassade van de Republiek Tsjechië.

Volgens het ontwerp van gewestelijk bestemmingsplan (GBP) ligt het domein in bosgebied, behalve het middelste gedeelte ervan, dat in een gebied voor uitrustingen van collectief belang of openbare diensten ligt.

2. Bij een besluit van 6 april 1995 beslist de Brusselse Hoofdstedelijke Regering om de procedure in te stellen voor het als landschap op de bewaarlijst inschrijven van het domein Latour de Frein, wegens de wetenschappelijke en esthetische waarde ervan.

In de aanhef van het besluit van 6 april 1995 wordt verwezen naar een advies dat de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op 16 februari 1994 zou hebben gegeven. Dat advies is niet bij het administratief dossier gevoegd.

In artikel 2 van het dispositief van het besluit worden acht bijzondere behoudsvoorwaarden opgelegd.

Bij het besluit gaat een plan waarop de plaats wordt afgebakend en een nota waarin het goed wordt beschreven en de wetenschappelijke en esthetische waarde ervan wordt uiteengezet.

3. Het besluit van 6 april 1995 wordt op 28 juni 1995 ter kennis gebracht van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Brussel. Het wordt op 7 oktober 1995 bij wijze van vermelding bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

4. Op 25 juli 1995 deelt het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Brussel aan de dienst Monumenten en Landschappen mee waarom het gekant is tegen het voornemen om het domein als landschap op de bewaarlijst te plaatsen:

- inschrijving op de bewaarlijst zal leiden tot een vermindering van de waarde van dat goed en kan een belemmering vormen voor de plannen voor het verbouwen van het gebouw dat in het gebied voor openbare diensten en uitrustingen van collectief belang ligt en dat aan de ambassade van de Republiek Tsjechië is verhuurd;
- bescherming van het bos is overbodig, aangezien het terrein al beschermd is door de organieke wet betreffende de OCMW's, die de mogelijkheid biedt om het goed rationeel te beheren;

- "Het zou (...) zinloos zijn te beweren dat de percelen langs de Godshuizenlaan en de Woudweg vroeg of laat geen andere bestemming zouden kunnen krijgen"; het centrum voert aan dat het domein in dat verband een reserve is die een aanzienlijk kapitaal zou opbrengen als het als bouwgrond zou worden verkocht, "ook al gaat het dan om woongelegenheden in een parkgebied" terwijl zulk een bestemming door de geplande inschrijving op de bewaarlijst definitief onmogelijk zal worden en het OCMW dus een toekomstige bron van inkomsten zal verliezen die het nodig heeft voor het vervullen van zijn taken;
- voorts is de maatregel overbodig wegens de nabijheid van het Verrewinkelbos, het Buysdellebos en beschermde terreinen in Linkebeek;
- zo een drastische maatregel is zeker niet nodig voor de ruimtelijke ordening van de agglomeratie, noch uit een stedenbouwkundig oogpunt, noch uit een economisch oogpunt; de beoogde doelstellingen zouden net zo goed bereikt kunnen worden via stedenbouwkundige voorschriften, die het domein bebost houden.

5. Op 29 augustus 1995 deelt het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Ukkel aan de dienst Monumenten en Landschappen mee dat het "kennis heeft genomen" van het besluit van 6 april 1995 op zijn vergadering van 22 augustus 1995.

6. Op 22 september 1995 bezorgt de ambassade van de Republiek Tsjechië te Brussel, via het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van diezelfde stad, aan het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn opmerkingen over het voornemen om het domein Latour de Frein te Ukkel op de bewaarlijst in te schrijven.

7. Op 17 september 1998 schrijft de Brusselse Hoofdstedelijke Regering het domein Latour de Frein als landschap op de bewaarlijst in wegens de wetenschappelijke en esthetische waarde ervan.

In artikel 2 van het besluit worden bijzondere behoudsvoorwaarden opgesomd die niet samenvallen met die van het besluit van 6 april 1995: de voorwaarden c/, d/, f/ en g/ zijn geschrapt; de laatste zin van voorwaarde h/ is vervallen.

De vervallen voorwaarden hadden onder meer betrekking op het verbod van installaties (d/) en nieuwe constructies (f/) en de verplichting om voor het gewone onderhoud van de bomen te zorgen (g/).

Het besluit is op 22 oktober 1998 ingeschreven op het kantoor van bewaring der hypotheeken. Het is bij wijze van vermelding bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 6 november 1998. Het is ter kennis gebracht van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Brussel bij een brief waarop 20 oktober 1998 als datum vermeld staat, maar die, naar het zich laat aanzien, is ontvangen op 28 oktober 1998.

Het besluit van 17 september 1998, dat de bestreden handeling vormt, en de bijlagen ervan, luiden als volgt:

" De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, inzonderheid de artikels 7, § 6, en 8;

Gelet op het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 6 april 1995 houdende instelling van de procedure tot inschrijving op de bewaarlijst als landschap van het Latour de Freindomein te Ukkel;

Overwegende dat het college van burgemeester en schepenen van Ukkel geen opmerkingen heeft gemaakt;

Overwegende dat het OCMW van Brussel, eigenaar van het goed, zijn opmerkingen op 27 juli 1995 heeft kenbaar gemaakt en dat deze als volgt kunnen worden samengevat:

- de inschrijving op de bewaarlijst is overbodig aangezien het landschap grotendeels opgenomen is in de zone van groene ruimten op het gewestplan;
- deze procedure belemmert het goede beheer van het bos;
- vroeg of laat zou dit gebied een andere bestemming kunnen krijgen (bouwgrond);
- een klein deel van het landschap is opgenomen in het gewestplan als zone voor uitrustingen van collectief belang terwijl de inschrijving op de bewaarlijst elke nieuwe constructie verbiedt.

Overwegende dat aan deze opmerkingen als volgt kan worden tegemoet gekomen:

- de inschrijving op de bewaarlijst verzekert een passend beheer van het landschap dat het behoud ervan kan waarborgen;
- het goede bosbeheer wordt niet belemmerd door de inschrijving op de bewaarlijst maar dient te gebeuren op basis van een langetermijnplanning;

- het landschap is opgenomen in de zone van de groene ruimtes op het gewestplan; deze bestemming garandeert het behoud van de betrokken landschappen. Een dergelijke wijziging van bestemming zou dus niet verstandig zijn;
- de inschrijving op de bewaarlijst belemmert geen nieuwe constructie maar wil toekomstige ingrepen beter integreren.

Op de voordracht van de Minister belast met Plaatselijke Besturen, Tewerkstelling, Huisvesting en Monumenten en Landschappen,

BESLUIT:

Artikel 1 - Wordt ingeschreven op de bewaarlijst als landschap, het Latour de Freindomein, bekend ten kadaster te Ukkel, 4de afdeling, sectie F, 6de blad, percelen 356 v5, 356 w5 en 356 b5 wegens zijn wetenschappelijke en esthetische waarde, zoals nader bepaald in de bijlage van dit besluit.

De afbakening van het landschap wordt aangeduid op het plan bijgevoegd bij dit besluit.

Art. 2 - De bijzondere behoudsvoorwaarden zijn de volgende:

- a) Het gebruik, de opslag of de aanmaak van stoffen die schadelijk kunnen zijn voor de ontwikkeling en de groei van de aanplantingen, de fauna en de flora of voor de kwaliteit van het water, zijn verboden.
- b) Het plaatsen van reclameborden is verboden.
- c) De opslag en bewaring van materialen, het storten van huisafval, vuilnis en afval van eender welke aard (met uitzondering van een compostplaats) is verboden.
- d) De bestanddelen van de oorspronkelijke ordening van het landschap zoals bruggen, fontein, "fabriques", ijskelders, kiosken, paviljoenen, kunstmatige grotten, standbeelden, oude banken en straatlantaarns, pergola's, loopbruggen, graven en traliewerk moeten in goede staat gehouden worden.

Art. 3 - De minister bevoegd voor de monumenten en landschappen is belast met de uitvoering van dit besluit.

(...)

BIJLAGE 1 BIJ HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT INSCHRIJVING OP DE BEWAARLIJST ALS LANDSCHAP VAN HET LATOUR DE FREINDOMEIN TE UKKEL

Ligging: tussen de Godshuizenlaan, Engelandstraat en Woudweg

Oppervlakte bij benadering: 8 ha 47 a

Beknopte beschrijving:

Het gaat om een uitgestrekt domein met bomen dat heden in gebruik genomen wordt door de ambassade van de Tsjechische Republiek. Het grootste deel van het landschap is bebost. We vinden er tal van exemplaren met een opmerkelijke omtrek zoals fraaie essen, esdoorns, wilgen, eiken, tamme kastanjes, platanen en

Amerikaanse eiken. Midden in het domein bevindt zich een grote open plek die gedeeltelijk als boomgaard wordt gebruikt. Voorts merken we ook de ongewone aanwezigheid van heel wat sparren aan de rand van het domein op, meer bepaald in het westelijk gedeelte. Dit moet verklaard worden door het feit dat het park gedeeltelijk dienst doet als kwekerij voor kerstbomen.

Het landschap vertoont een heuvelachtig reliëf waarvan de oorspronkelijke aanleg gebruik heeft weten te maken. Recente grondwerken hebben deze compositie lichtjes gewijzigd maar desondanks heeft het landschap zijn esthetische waarde kunnen behouden. Het kasteel Latour de Frein ligt midden in het domein. Henri Maquet ontwierp het in 1899 in een eclectische stijl van classicistische inspiratie.

Waarde van het goed volgens de maatstaven bepaald in artikel 2, 1°, van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed:

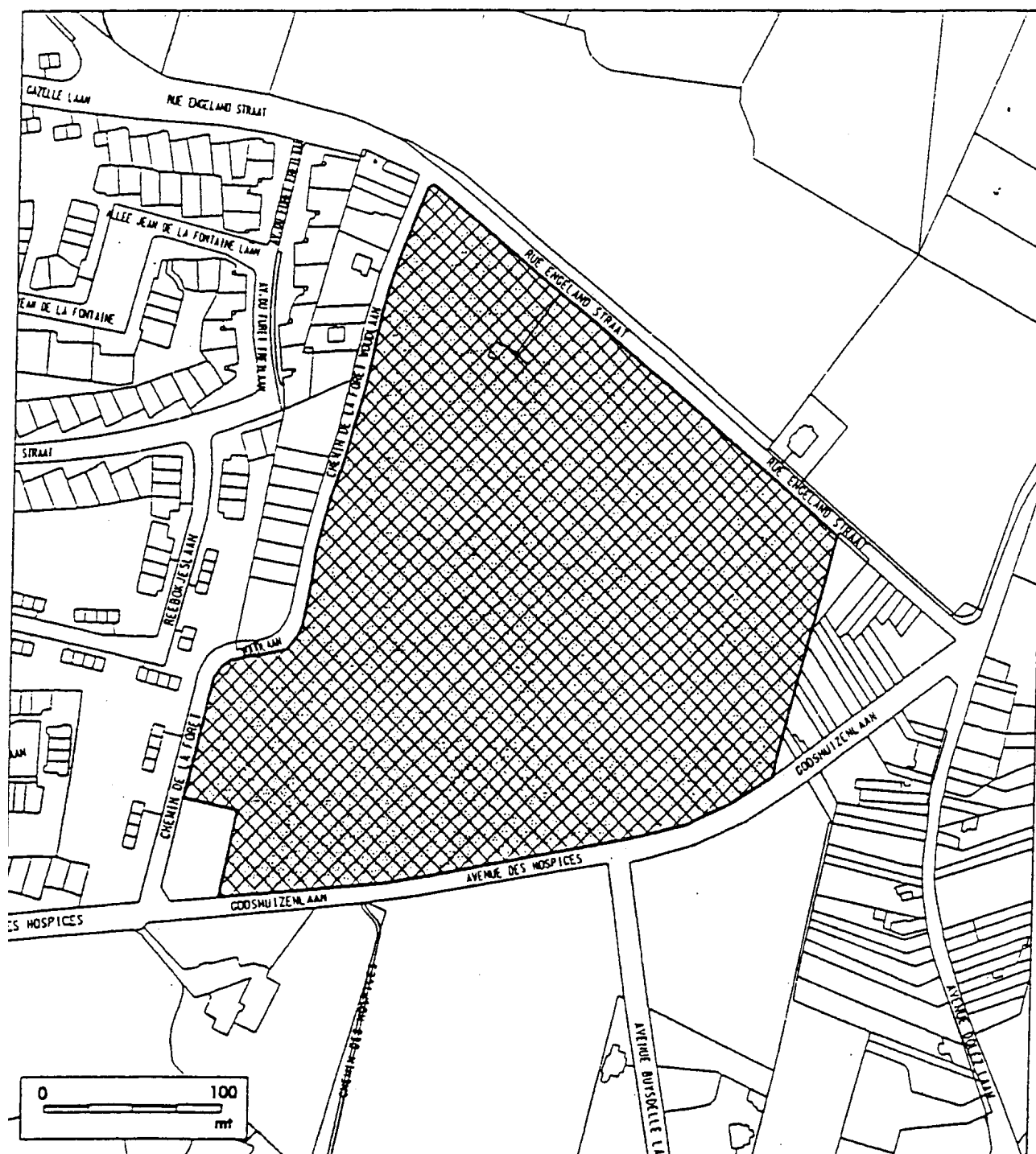
De wetenschappelijke waarde ligt in de bijzonder opvallende aanwezigheid van uiteenlopende boomsoorten van grote kwaliteit, zowel wat hun soorten als wat hun ontwikkeling betreft, maar ook van het opmerkelijke kasteel dat architect Maquet ontworpen heeft.

De esthetische waarde ligt in de verzorgde compositie van het park en in de originele scenografie die zich rond het kasteel Latour de Frein ontwikkelt.

(...)

BIJLAGE II BIJ HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE
HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT INSCHRIJVING OP DE
BEWAARLIJST ALS LANDSCHAP VAN HET LATOUR DE
FREINDOMEIN TE UKKEL

AFBAKENING VAN HET LANDSCHAP

(...)"

Overwegende dat de verzoekende partij een eerste middel ontleent aan schending van artikel 8 van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, doordat op het plan dat bij de bestreden beslissing is gevoegd, niet is aangegeven welke percelen op de bewaarlijst worden ingeschreven, terwijl in de in het middel genoemde bepaling staat dat een plan van afbakening moet worden gevoegd bij het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering; dat de verzoekende partij aanvoert dat het bij het bestreden besluit gevoegde plan bijzonder onduidelijk is wat de afbakening van de percelen betreft, zodat ze moeilijk kan achterhalen wat de precieze draagwijdte van de inschrijving op de bewaarlijst is en zich niet correct kan oriënteren op dat plan, te meer daar op dat plan geen oriëntatiepunten staan, zoals bijvoorbeeld het kasteel, de villa of de garages in het park; dat ze in haar memorie van wederantwoord stelt dat het plan niet voldoet aan de vereisten die in de ordonnantie worden opgelegd; dat, "ook al bestaat er geen wets- of verordeningsbepaling waarin de gegevens worden vermeld die het plan voorgeschreven bij artikel 8 van de ordonnantie van 4 maart 1993 op zijn minst zou moeten bevatten, ze immers van oordeel is dat het afbakeningsplan voldoende nauwkeurig moet zijn om te verhinderen dat enige onduidelijkheid ontstaat omtrent de omvang van het goed dat op de bewaarlijst is ingeschreven" en "dat het haar daartoe niet onredelijk lijkt (...) te eisen dat de percelen in kwestie correct worden afgebakend"; dat ze stelt dat de vermelding van de kadastrale aanduidingen van de percelen in de tekst van de bestreden handeling niet voldoende is, aangezien de wetgever die aanvullende vereiste zeker niet had opgelegd als loutere vermelding van de kadastrale aanduiding voldoende zou zijn om ervoor te zorgen dat de eigenaars van de percelen in kwestie de precieze strekking van het besluit tot inschrijving op de bewaarlijst kennen en als het plan geen eigenlijk nut zou hebben;

Overwegende dat artikel 8, § 1, van de ordonnantie van 4 maart 1993 als volgt luidt:

" Het besluit tot inschrijving op de bewaarlijst van een goed dat tot het onroerende erfgoed behoort, moet met redenen worden omkleed, om, in voorkomend geval, tegemoet te komen aan de opmerkingen van de eigenaar en moet de volgende gegevens bevatten:

1° een korte beschrijving alsook de eventuele benaming van het goed;

2° de kadastrale aanduiding van het goed;

3° de waarde van het goed, volgens de maatstaven bepaald in artikel 2, 1°.

Met betrekking tot de gehelen, landschappen en archeologische vindplaatsen wordt bij dit besluit een plan van afbakening gevoegd";

Overwegende dat in de voormelde bepaling niet staat dat een kadastraal plan moet worden gevoegd bij het besluit tot inschrijving op de bewaarlijst, noch dat het afbakeningsplan de kadastrale afdelingen en aanduidingen moet bevatten van de percelen die tot het landschap behoren; dat die aanduidingen vermeld zijn in de tekst van het besluit; dat zo ook de bepaling, die volgens het middel geschonden wordt, doordat daarin wordt verwezen naar een afbakeningsplan, namelijk een plan waarop de buitengrenzen en de oppervlakte van het landschap worden vastgelegd, de wettigheid van het besluit tot inschrijving op de bewaarlijst niet afhankelijk stelt van het bestaan van een plan waarop eventuele, zich binnen het landschap bevindende gebouwen worden aangegeven; dat het feit dat in de ordonnantie niet wordt vermeld welke gegevens het afbakeningsplan op zijn minst moet bevatten, weliswaar niet belet dat dit plan precies moet zijn en de mogelijkheid moet bieden om de grenzen van het beschermde landschap duidelijk te herkennen, los van de vermelding van de kadastrale aanduidingen in de tekst van het besluit; dat de verzoekende partij echter niet aantoont dat het plan in het onderhavige geval een materiële fout bevat; dat ze niet concreet vermeldt in welk opzicht de afbakening zo onduidelijk zou zijn dat ze tot een vergissing of tot twijfel omtrent de juiste afbakening van het landschap zou kunnen leiden; dat het eerste middel niet gegrond is;

Overwegende dat de verzoekende partij een tweede middel ontleent aan schending van de artikelen 2 en 8 van de ordonnantie van 4 maart 1993, van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, aan "de ontstentenis van een juiste, relevante en aanvaardbare motivering", alsook aan "dwaling omtrent de motivering", doordat in de bestreden beslissing staat dat het goed wetenschappelijk en esthetisch gezien bijzonder waardevol zou zijn, terwijl de in het middel genoemde bepalingen vergen dat de Regering zich baseert op motieven die feitelijk relevant en doorslaggevend moeten zijn voor de staving van de beslissing; dat het bestreden besluit in het middel op vier punten wordt bekritiseerd; dat, ten eerste, terwijl het domein in het besluit omschreven wordt als een uitgestrekt domein met bomen dat gebruikt wordt door de Republiek Tsjechië", slechts een deel van het domein (6 ha 48 a) volgens haar aan die ambassade in erfpacht is gegeven en dat deel, dat overigens afgesloten is, zich duidelijk onderscheidt van de rest van het eigendom, zodat het domein lang niet het geheel is dat de verwerende partij erin lijkt te willen zien; dat ze voorts stelt dat het niet-verhuurde gedeelte zou bestaan uit een strook van 50 meter langs de Godshuizenlaan en de Woudweg die bedekt zou zijn met naaldbomen zonder enige wetenschappelijke of esthetische waarde; dat, ten tweede, wat het gedeelte betreft dat aan de ambassade is verhuurd, de verzoekende partij schrijft dat ze, bij het lezen van

de nota die bij het besluit is gevoegd, niet kan achterhalen om welke wetenschappelijke redenen het goed op de bewaarlijst wordt ingeschreven; dat ze stelt dat het haar niet duidelijk is in welk opzicht de aanwezigheid van bomen de maatregel zou kunnen rechtvaardigen, aangezien die bomen moeten worden geveld en vervangen, en dit uitsluitend om het voortbestaan van die beboste ruimte te waarborgen; dat ze, ten derde, oordeelt dat als het goed werkelijk enige esthetische waarde heeft, die waarde niet voldoende gemotiveerd wordt uit het oogpunt van de ordonnantie van 4 maart 1993 en de wet van 29 juli 1991; dat er tot slot, volgens haar, een wanverhouding bestaat tussen de motivering die wordt aangehaald om te wettigen waarom het domein op de bewaarlijst wordt ingeschreven en de bijzondere verplichtingen die haar worden opgelegd, in het bijzonder artikel 2, d/, van het besluit; dat ze tot de bevinding komt dat nergens in de aangevoerde motivering ter rechtvaardiging van de omstreden maatregel één van de gegevens wordt vermeld die worden genoemd in de voorwaarde die in dat artikel wordt opgelegd; dat ze schrijft dat ze bijgevolg niet begrijpt waarom haar die bijzondere verplichting is opgelegd; dat de verzoekende partij in haar memorie van wederantwoord stelt dat ze in haar verzoekschrift tot nietigverklaring het woord "geheel" niet heeft gebruikt in de zin die het volgens artikel 2 van de ordonnantie heeft, maar in de algemene betekenis ervan; dat de verzoekende partij betwist dat het domein ruimtelijke samenhang vertoont, aangezien dat tegengesproken wordt door de verschillen tussen de twee van elkaar afgescheiden delen van het eigendom, in het bijzonder wat de begroeiing betreft; dat ze preciseert dat ze niet van plan is de aanwezige bomen te exploiteren en blindweg te vellen, maar dat het vellen van de bomen gepaard zal gaan met de vervanging van de gevelde bomen; dat ze in dat verband verwijst naar een nota die ze bij haar memorie van wederantwoord voegt, die is opgesteld door de eerstaanwezende ingenieur, afdelingshoofd bij het Brussels Instituut voor Milieubeheer, verantwoordelijk voor het beheer van alle bossen van de houtvesterij van Brussel, en waarin uitleg wordt gegeven over de verschillende manieren van hout kappen, alsook de noodzaak ervan; dat ze bevestigt dat ze de esthetische waarde van het domein helemaal niet erkent, maar veeleer in twijfel trekt, want in het verzoekschrift staat: "wat de esthetische waarde betreft, mocht die bestaan,";

Overwegende dat niet wordt betwist dat het domein grotendeels wordt ingenomen door de ambassade van de Republiek Tsjechië (6 ha 48 a van 8 ha 47 a); dat in de nota die bij het bestreden besluit is gevoegd, daarmee rekening is gehouden en het deel van het domein waar in een strook van vijftig meter langs de Godshuizenlaan en de Woudweg aan de exploitatie van naaldbomen wordt gedaan, daarin als volgt wordt omschreven: "Voorts merken we ook de ongewone

aanwezigheid van heel wat sparren aan de rand van het domein op, meer bepaald in het westelijk gedeelte. Dit moet verklaard worden door het feit dat het park gedeeltelijk dienst doet als kwekerij voor kerstbomen"; dat de verwerende partij zich dus niet vergist heeft bij het beschrijven van het landschap; dat evenmin wordt betwist dat zoals in de nota staat, "het grootste deel" van het domein bebost is; dat bijgevolg, het feit dat ze niet heeft verduidelijkt dat dit deel van het landschap niet in gebruik was door de ambassade van de Republiek Tsjechië, geen invloed heeft op de wettigheid van het bestreden besluit; dat de ruimtelijke samenhang van het landschap, waarvan sprake is in de definitie van artikel 2, 1°, c, van de ordonnantie van 4 maart 1993, bevestigd wordt door de luchtfoto die zich in het administratief dossier bevindt; dat die ruimtelijke samenhang niet wordt gelogenstraft door de loutere omstandigheid dat een deel van het domein beplant is met gewone sparren en gebruikt wordt als kwekerij van kerstbomen, een gegeven waarmee, blijkens de nota, de verwerende partij trouwens rekening heeft gehouden; dat voor het overige de verzoekende partij geen enkel bewijsstuk heeft ingediend waaruit kan worden opgemaakt dat de beoordeling dat de in aanmerking genomen ruimte een ruimtelijke samenhang vertoont, op materieel onjuiste feiten zou berusten, op een dwaling omtrent het recht zou zijn gebaseerd of kennelijk onredelijk zou zijn; dat het begrip "samenhang", in de gebruikelijke betekenis die aan dat woord wordt gegeven, niet uitsluit dat elementen van verschillende aard naast elkaar bestaan, op voorwaarde dat ze met elkaar verbonden zijn en met elkaar harmoniëren en een geheel vormen; dat samenhang niet noodzakelijk een synoniem is voor homogeniteit;

Overwegende dat de omstandigheid dat om het voortbestaan van een bebost landschap te garanderen "op termijn" bomen gekapt en vervangen moeten worden, niet betekent dat het zinloos is een bebost landschap op de bewaarlijst in te schrijven of dat een "behoudsmaatregel" in de zin van artikel 2, 2°, van de ordonnantie overbodig is; dat enerzijds bij het besluit geen bomen op zich op de bewaarlijst worden ingeschreven, maar wel een landschap, dat zijn waarde onder meer ontleent aan de aanwezigheid van bomen die bepaalde kenmerken vertonen; dat anderzijds het behoud van het landschap het beheer van het beboste landschap helemaal niet uitsluit, welk beheer wel integendeel een planning vermag te omvatten voor de kunstmatige verjonging van het landschap, wat periodiek kappen en herbebossen inhoudt; dat inschrijving op de bewaarlijst niet betekent dat die werkzaamheden verboden worden, maar tot gevolg heeft dat daarvoor een stedenbouwkundige vergunning nodig is (artikel 98, § 1, 7°, 8°, 9° en 11°, van het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO) met een specifieke administratieve procedure (artikelen 175, 3°, 177 en 178 van het BWRO); dat in het

onderhavige geval de bijzondere behoudsvoorwaarden evenmin zulk een verbod inhouden;

Overwegende dat, in tegenstelling met wat de verzoekende partij beweert, de esthetische waarde van het landschap wel met redenen wordt omkleed in de nota die bij het bestreden besluit is gevoegd, aangezien daarin wordt opgemerkt dat die waarde "ligt in de verzorgde compositie van het park en in de originele scenografie die zich rond het kasteel Latour de Frein ontwikkelt" ; dat de verzoekende partij geen enkel concreet argument naar voren brengt en geen enkel bewijsstuk overlegt waardoor die esthetische waarde in twijfel kan worden getrokken of kan worden bewezen dat de beoordeling van de schoonheid van het domein op een kennelijke dwaling omtrent de beoordeling zou berusten;

Overwegende dat artikel 2, d, van het bestreden besluit, wat de bijzondere behoudsvoorwaarden betreft, als volgt luidt:

- " d) De bestanddelen van de oorspronkelijke ordening van het landschap zoals bruggen, fonteinen, "fabriques", ijskelders, kiosken, paviljoenen, kunstmatige grotten, standbeelden, oude banken en straatlantaarns, pergola's, loopbruggen, graven en traliewerk moeten in goede staat gehouden worden";

Overwegende dat de verwerende partij in haar brief van 20 oktober 2004 het volgende schrijft:

- " De bijzondere voorwaarde van het besluit van de Regering van 6 april 1995 waarin staat: 'h) De bestanddelen van de oorspronkelijke ordening van het landschap zoals bruggen, fonteinen, fabrieken, ijskelders, kiosken, paviljoenen, artificiële grotten, standbeelden, oude banken en straatlantaarns, pergola's, loopbruggen, graven en traliewerk moeten in goede staat gehouden worden. Alle maatregelen hiervoor zullen genomen worden' is een bijzondere voorwaarde die systematisch wordt ingevoegd in het dispositief van besluiten over landschappen. Ondanks de overlapping ervan met artikel 11 van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed (214 van het BWRO), kwam het er op aan de bestanddelen die gewoonlijk in dat soort landschappen voorkomen op te sommen en de eigenaar bijgevolg attent te maken op het behoud en het tot zijn recht laten komen van zulke bestanddelen.

In de praktijk, toen de beslissing genomen is, was het hele domein ingenomen door de ambassade van Tsjechië en was ons de toegang tot het domein geweigerd (telefonische aanvraag die niet schriftelijk werd bevestigd). Bovendien heeft het OCMW van de stad Brussel, in zijn brief van 25 juli 1995 naar aanleiding van de kennisgeving van RB1, die voorwaarde niet weer ter discussie gesteld. Door het uitblijven van een reactie hebben wij aangenomen dat een deel van die traditioneel in landschappen van die tijd aanwezige bestanddelen zich werkelijk op dat domein bevond en dat die voorwaarde dus relevant was.

In werkelijkheid, bij het voorbereiden van het besluit houdende instelling van de procedure, is een deel van het domein bezocht door een ambtenaar van de DML

en is het archief ingekeken, waaruit kon worden opgemaakt dat de volgende bestanddelen zeker voorhanden waren: traliewerk, paardenstallen, (paviljoen) en oude banken, alsook een groot vermoeden voor de aanwezigheid van de volgende zaken (archief en luchtfoto): 2 paviljoenen naast het achterplein, een 'gebouw' in het midden van het bos, alsook verschillende kleine huisjes verspreid rondom het gebouw.

Kortom: de bewuste bijzondere voorwaarde mag niet worden begrepen als een volledige opsomming, maar moet worden gezien als een voorwaarde waarin wordt verduidelijkt dat alle nog aanwezige bestanddelen die met die lijst overeenstemmen, moeten worden behouden en goed tot hun recht moeten komen. Die voorwaarde is dus niet onverantwoord";

Overwegende dat het tweede middel op dit onderdeel, waarop in de memorie van wederantwoord niet verder wordt ingegaan, onduidelijk is; dat de verzoekende partij het bestaan van de bestanddelen van de oorspronkelijke ordening van het landschap noch bevestigt, noch ontkent, op welke bestanddelen de bijzondere voorwaarde betrekking heeft en waarover de verzoekende partij geen concrete inlichtingen verstrekt; dat ze evenmin stelt dat die bestanddelen, als ze bestaan, niet het vereiste belang zouden opleveren om de bescherming ervan te wettigen; dat het OCMW louter formele kritiek uit, door te beweren dat het uit de lezing van het bestreden besluit niet kan opmaken waarom die bijzondere voorwaarde aan het OCMW is opgelegd, terwijl die voorwaarde als zodanig voorkwam in het besluit waarbij de procedure werd ingesteld tot inschrijving van het goed op de bewaarlijst en terwijl het OCMW in zijn bezwaarschrift van 25 juli 1995 geen enkele opmerking daaromtrent heeft gemaakt, evenmin overigens als de ambassade van de Republiek Tsjechië, die een deel van het domein in gebruik heeft; dat overigens de voorwaarde artikel 11 van de ordonnantie overlapt, waarin staat dat, van ambtswege, de eigenaar van een goed behorend tot het op de bewaarlijst ingeschreven onroerende erfgoed verplicht is om dit in goede staat te houden; dat het tweede middel niet gegrond is;

B E S L U I T :

Artikel 1.

Het beroep tot nietigverklaring wordt verworpen.

Artikel 2.

De kosten, bepaald op 173,53 euro, komen ten laste van de verzoekende partij.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van de
XIIIe kamer, op negentien mei tweeduizend vijf door:

de Hr.	HANOTIAU,	kamervoorzitter,
Mevr.	GUFFENS,	staatsraad,
de Hr.	DAOUT,	staatsraad,
Mevr.	MALCORPS,	griffier.

De Griffier,

De Voorzitter,

M.-Chr. MALCORPS

M. HANOTIAU

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.